

An aerial photograph of a rural landscape. In the center, there is a large rectangular solar farm with rows of dark panels. Surrounding the solar farm are various agricultural fields, some green and some brown. In the background, there are clusters of houses and a dense forest. The text is overlaid on the solar farm area.

Rammer for planlægning i forhold til grundvand, solcelleanlæg og skovrejsning

af chefkonsulent Annsophie Gundlach, Erhvervsstyrelsen

den 19. Januar 2021

Rammer for planlægning i forhold til grundvand, solcelleanlæg og skovrejsning

Disposition

1. Opdeling af landet i byzone, sommerhusområde og landzone - og reguleringen heraf
2. Kommuneplan og nationale interesser (eventuelle indsigelser fra staten)
3. Lokalplaner
4. Landzonetilladelser

Opdeling af landet i byzone, sommerhusområde og landzone

Hele landet er opdelt i byzone, sommerhusområde og landzone

- Byzoner er områder, der er udlagt som byzone.
- Sommerhusområde er områder, der er udlagt som sommerhusområde.
- Landzone er de områder, som ikke er udlagt som enten byzone eller sommerhusområde.

Landzone omfatter det åbne land og en stor del af de mindste landsbyer.

Formålet med zoneinddelingen

Formålet med zoneinddelingen er:

1. at der skabes en klar grænse mellem by og det åbne land
2. at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse og anlæg i det åbne land (landzonen)
3. at sikre, at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem kommune- og lokalplanlægningen.

Hvornår reguleres via lokalplan og hvornår via landzonetilladelse:

Byzone: lokalplaner

Landzone: som udgangspunkt landzonetilladelse, men kan også reguleres via lokalplaner

Kommuneplanen

1. Alle kommuner har pligt til at opretholde og vedligeholde en kommuneplan. Planen formidler kommunalbestyrelsens prioriteringer i relation til arealanvendelsen i kommunen.
2. **Kommuneplanen fastlægger fx.:**
  - Beliggenhed af områder til virksomheder, m.v., hvortil der af hensyn til forebyggelse af forurening må stilles særlige beliggenhedskrav. *(Som hovedregel i byzone. Har sammenhæng med miljøgodkendelser af virksomheder. Myndighed skal som udgangspunkt meddele afslag på ansøgning, hvis lokaliseringen er i strid med kommuneplan og lokalplan. Der kan være bestemmelser i planerne om, hvor der må ligge forurenende virksomheder og hvor langt forskellige typer af virksomheder skal ligge fra boligområder eller naturområder. Selv om lokaliseringen ikke er i strid med en plan, kan hensyn til naboarealerne betyde, at der kommer skærpede krav i miljøgodkendelsen. Før en virksomhed placerer sig, er det en god ide, at undersøge planforholdene i området – og andre stedbestemte forhold, som fx følsomme naturområder og drikkevandsområder)*
  - Friholdelse af områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til vandforsyninger fra virksomhedstyper og anlæg, der medfører en væsentligt fare for forurening af grundvandet – og friholdelse af boringsnære beskyttelsesområder til vandforsyninger for udlæg af nye arealer til en arealanvendelse, der medfører fare for forurening af grundvandet.

Kommuneplanen, fortsat

Kommuneplanen fastlægger fx.:

- Beliggenhed af tekniske anlæg *(tekniske anlæg er fx solcelleanlæg/solcelleparker)*
- Beliggenheden af skovrejsningsområder og områder, hvor skovtilplantning er uønsket
- Sikring af landskabelige bevaringsværdier og bevaring af områder med landskabelig værdi, herunder større sammenhængende landskaber
- Sikring af geologiske bevaringsværdier, herunder beliggenheden af områder med særlig geologisk værdi

Nationale interesser – nationale hensyn, der skal varetages i kommuneplanlægningen

1. Hvert fjerde år offentliggør erhvervsministeren en oversigt over de nationale interesser. Oversigten er de gældende krav til kommunernes planlægning.
2. Erhvervsministeren vil kunne fremsætte indsigelse mod kommunernes planlægning, hvis de er i strid med de nationale interesser.
3. Andre myndigheder bliver hørt i forhold til de nationale interesser, f.eks. Miljøstyrelsen i forhold til grundvand, "solcelleanlæg" og skovrejsning.

Grundvand – nationale hensyn, som skal varetages i den kommunale planlægning

- kommunen skal i sin kommuneplanlægning friholde områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for OSD for virksomhedstyper eller anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet. - Forbuddet gælder ikke arealer, der allerede er udlagt i kommuneplanen for disse virksomhedstyper og anlæg (Miljøstyrelsen)
- kommunen skal friholde boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) til almene vandforsyninger for udlæg af nye arealer til en arealanvendelse, der medfører øget fare for forurening af grundvandet (Miljøstyrelsen)
- hvis kommunen fraviger forbuddene, skal den udarbejde en grundvandsredegørelse til kommuneplanen eller kommuneplantillægget. - Kravet om grundvandsredegørelse gælder også ved ændring af arealanvendelsesbestemmelserne i eksisterende kommuneplanrammer, når dette muliggør planlægning for en arealanvendelse for virksomhedstyper eller anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet. - Redegørelsen skal godtgøre, at der er en særlig planlægningsmæssig begrundelse for placeringen, at lokalisering uden for de nævnte områder er undersøgt og ikke fundet mulig, og at faren for forurening af grundvandet kan forebygges (Miljøstyrelsen).

Grundvand – nationale hensyn, som skal varetages i den kommunale planlægning, fortsat

Miljøstyrelsens bekendtgørelse om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse – der er en vejledning til denne bekendtgørelse.

- Bekendtgørelsens formål er at sikre, at kommuneplanlægningen, bidrager til forebyggelse af fare for forurening af nuværende og fremtidige grundvandsressourcer inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse.
- Kommunalbestyrelsen skal i kommuneplanlægningen friholde områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse for virksomhedstyper eller anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet. (Forbuddet gælder ikke arealer, der allerede er udlagt i kommuneplanen for disse virksomhedstyper og anlæg).
- Kommunalbestyrelsen skal desuden friholde afgrænsede boringsnære beskyttelsesområder til almene vandforsyninger for udlæg af nye arealer til en arealanvendelse, der medfører øget fare for forurening af grundvandet.
- Kommunalbestyrelsen kan fravige ovenstående, såfremt det i kommuneplanens redegørelse, er godtgjort, at der er en særlig planlægningsmæssig begrundelse for placeringen, herunder at lokalisering uden for de nævnte områder er undersøgt og ikke fundet mulig, og at faren for forurening af grundvandet kan forebygges.

Solcelleanlæg - nationale hensyn, som skal varetages i den kommunale planlægning

Solenergianlæg kan være med til at indfri målet om, at Danmarks energiforsyning i 2050 skal være uafhængig af fossile brændsler. Solcelleanlæg er et tekniske anlæg, og indgår ikke i oversigten over de nationale interesser.

Landskab og geologi:

- kommuneplanerne skal indeholde retningslinjer til sikring af bevaringsværdige landskaber, som i udgangspunktet friholder dem for byggeri og anlæg (Miljøstyrelsen),
- kommuneplanerne skal indeholde retningslinjer til sikring af større, sammenhængende landskaber, som i udgangspunktet friholder dem for større byggerier og tekniske anlæg, der slører landskabssammenhængene, og har konsekvenser for det karakteristiske og oplevelsesrige i nabolandskaberne eller forringer mulighederne for at forbedre landskaberne (Miljøstyrelsen),
- bevaringsværdige landskaber, herunder større sammenhængende landskaber, må som udgangspunkt ikke reduceres (Miljøstyrelsen),
- kommuneplanerne skal indeholde retningslinjer, der bidrager til at sikre indbyrdes overgange og sammenhænge i de værdifulde geologiske områder, herunder beliggenheden af de nationale geologiske interesseområder og de nationale kystlandskaber (Miljøstyrelsen).
- **Grønt Danmarks Kort:** at der fastlægges retningslinjer, som sikrer Grønt Danmarkskort mod indgreb i form af byvækst, veje, og andre tekniske anlæg mv., der kan forringe naturindholdet og levesteder og spredningsveje for vilde planter og dyr (Miljøstyrelsen).
- **Kystnærhedszonen:** at der i kystnærhedszonen uden for udviklingsområderne kun kan inddrages nye arealer i byzone og planlægges for arealer i landzone, såfremt der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering (Erhvervsstyrelsen).

Hvor kan der ligge solcelleanlæg

- **I eller i tilknytning til byområder:** Solcelleanlæg placeres som udgangspunkt oftest i byområder (industriområder) eller i tilknytning til byområder.
- **Det åbne land:** Der vil være tilfælde, hvor solcelleanlæggets størrelse eller andre forhold kræver en placering i det åbne land.
- **Kystnærhedszonen:** I forhold til solcelleanlæg i kystnærhedszonen er der krav om en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering. Placering skal ske væk fra kysten og bag eksisterende bebyggelse eller tekniske anlæg hvis muligt. Øvrige hensyn til landskabelige forhold, natur og nabobeboelse gør sig ligeledes gældende

Solcelleanlæg i et bevaringsværdigt landskab

- Hvis en kommune planlægger for byggeri og anlæg inden for et bevaringsværdigt landskab, skal kommunen godtgøre, at planen ikke medfører en væsentlig forringelse af landskabets karakter. Dette kan ske ved:
  - Byggeriet eller anlægget er af underordnet betydning (huludfyldning, mindre udvidelser af eksisterende byggeri mm.)
  - For større byggeri og anlæg skal kommunen med udgangspunkt i en landskabsanalyse forholde sig til de identitetsgivende landskabstræk, landskabsoplevelserne og sårbarheden i området, og vurderes i forhold til naturgrundlaget, kulturgrundlag og den oplevelsesmæssige betydning. Begrundelsen kan med fordel suppleres af visualiseringer.

Skovrejsning – nationale hensyn, som skal varetages i den kommunale planlægning

Det er en national interesse, at kommuneplanerne understøtter skovlovens formål om at forøge skovarealet og målet i Danmarks Nationale Skovprogram fra 2002 om, at ”skovlandskaber skal dække 20-25 procent af Danmarks areal i løbet af en trægeneration (80-100 år)”.

I dag udgør skovene ca. 14,5 % af landets areal. For at realisere det statslige mål anbefales det, at der i kommuneplanerne udlægges minimum 20 % af det ubebyggede areal på landsplan som skovrejsningsområder. Udpegning af skovrejsningsområder er retningsgivende for, hvor det ud fra en samfundsmæssig helhedsbetragtning er mest hensigtsmæssigt at placere nye skove.

I områder med naturværdier, landskabsværdier, geologiske værdier, kulturhistoriske værdier samt i råstofgraveområder og i arealkorridorer til fremtidige og eksisterende infrastrukturanlæg, kan disse interesser være uforenelige med skovrejsning. Sådanne områder skal friholdes for skovrejsning og skal derfor udpeges til områder, hvor skovrejsning er uønsket.

- kommunerne skal som udgangspunkt sikre nye erstatningsskovrejsningsområder, hvis de eksisterende skovrejsningsområder reduceres, så den samlede udstrækning af arealet med skovrejsningsområder i en kommune så vidt muligt fastholdes (Miljøstyrelsen og Vejdirektoratet),
- kommuneplanen skal indeholde retningslinjer for beliggenheden af områder, hvor skovtilplantning er uønsket af hensyn til eksempelvis natur- og landskabsværdier samt geologiske og kulturhistoriske værdier, der ikke er forenelige med skov. Områder, hvor skovrejsning er uønsket, skal som udgangspunkt fastholdes (Miljøstyrelsen, Vejdirektoratet og Energistyrelsen).

Lokalplaner

Kommunalbestyrelsen kan til enhver tid udarbejde en lokalplan, som er bindende for ejere og brugere fremover. I nogle tilfælde er der pligt til at udarbejde en lokalplan.

- **Grundvand:** Der laves lokalplaner, som tager stilling til grundvand, f.eks. ved at sørge for, at det ikke bliver forurennet.
- **Større solcelleanlæg:** En lokalplan skal tilvejebringes, før der gennemføres større udstykninger eller større bygge- eller anlægsarbejder, herunder nedrivning af bebyggelse, og i øvrigt når det er nødvendigt for at sikre kommuneplanens virkeliggørelse. *(Større solcelleanlæg vil som hovedregel udløse en pligt til at lave lokalplan, se næste side).*
- **Mindre solcelleanlæg:** vil ikke udløse lokalplanpligt, men vil ofte være behandlet i en lokalplan, både i forhold til om der kan eller ikke kan være solcelleanlæg i et område.
- **Skovrejsning:** Der laves lokalplaner om skovrejsning.

Lokalplaner - solcelleanlæg

- Der skal altid tilvejebringes en lokalplan, hvis den pågældende foranstaltning fremkalder væsentlige ændringer i det bestående miljø. Væsentlige ændringer kan både bestå i, at et anlæg er af en sådan størrelse, at det alene derfor udløser lokalplanpligt, eller lokalplanpligt kan udløses pga. anlæggets virksomheder på omgivelserne.
- Solenergianlæg anses som et teknisk anlæg og skal derfor vurderes på samme måde som andre tekniske anlæg. Der kan ikke slutes noget generelt om, hvornår et solenergianlæg vil udløse et krav om udarbejdelse af en lokalplan, da lokalplanpligten varierer alt afhængig af anlæggets størrelse, beliggenhed/placering og visuelle udformning, områdets karakter, og hvordan det påvirker det bestående miljø. Det samme anlæg i størrelse og udformning kan således udløse lokalplanpligt i ét område, men ikke i et andet. Det bør derfor altid overvejes, hvilke områder som er mere egnede end andre til større solenergianlæg.
- Et solcelleanlægs virkninger på omgivelser er særligt relevant, hvor anlægget ønskes placeret i særligt sårbare eller beskyttelsesværdige områder, og der vil derfor normalt være pligt til at udarbejde lokalplan, hvor et dominerende anlæg ønskes placeret i det åbne land/naturen, mens det ikke nødvendigvis vil være tilfældet i f.eks. by- eller industriområder.
- Det må forventes, at der skal være tale om anlæg af en vis størrelse, før der kræves lokalplan. Det vil altid komme an på en konkret vurdering og afhænge af de faktiske omstændigheder og i sidste ende være Planklagenævnet, der fastlægger praksis for, hvor grænsen skal trækkes.

Landzonetilladelse – (kun i landzone)

- I landzone må der som udgangspunkt ikke uden landzonetilladelse fra kommunalbestyrelsens foretages udstykning, opføres ny bebyggelse, eller ske ændring af anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer. (Der findes en lang række undtagelser til kravet om landzonetilladelse).
- **Grundvand:** Af hensyn til grundvand kan der meddeles afslag på landzonetilladelse.
- **Solcelleanlæg:** Hvis der ikke er en lokalplan for solcelleanlæg, kræver det som udgangspunkt landzonetilladelse, medmindre solcelleanlægget er lille.
- **Skovrejsning:** Hvis der ikke er en lokalplan med skovrejsning, kræver det landzonetilladelse – f.eks. landbrugsjord til skov

Tak for ordet

Se mere på www.planinfo/erhvervsstyrelsen